

GEÇ BAŞLANGIÇLI TAY-SACHS HASTALIĞI'NA EŞLİK EDEN PSİKİYATRİK BELİRTİLER

Ayşe Merve Akçay, Sinan Yetkin

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Kliniği, Ankara

GİRİŞ VE AMAÇ: Tay-Sachs hastalığı, lizozomal enzim heksosaminidaz A'nın eksikliği sonucunda, beyin ve sinir hücrelerinde gangliosid birikiminin olduğu, nadir görülen nörodejeneratif bir hastalıktır. Gangliosidlerin bu anormal birikimi, merkezi sinir sisteminde ilerleyici işlev bozukluğuna yol açar. Bu vaka sunumunda Tay-Sachs hastalığına eşlik eden psikiyatrik bulgular nedeniyle takip ve tedavi ettiğimiz bir vakayı onamı dâhilinde sizlerle paylaşmayı amaçladık.

OLGU: 31 yaş kadın, bekâr, lise mezunu, memur. Saldırğan davranışlar göstermesi nedeniyle ailesi tarafından acil servise getirilen hastanın yakınlarının yardımıyla hareket edebildiği dikkatimizi çekti, konuşma miktarı artmış, duygulanım disforik, düşünce teğetseldi. Ailesinin robotlar tarafından ele geçirildiğini, kendisinin özel yeteneklere sahip olduğunu ifade ediyordu. Ailesinden alınan bilgiye göre Geç Başlangıçlı Tay-Sachs Hastalığı tanısıyla takip edilen hastanın ilk psikiyatrik yakınmalarının 3 yıl önce mutsuzluk, isteksizlik, hayattan keyif alamama şeklinde başladığı, Essitalopram 10 mg/gün ile tedavi edildiği, takibinde ani gelişen uyku miktarında azalma, konuşma miktarında artış, anlamsız davranışlar, perseküsyon ve mistik sanrıları olması üzerine tedaviye olanzapin 10 mg/gün eklendiği fakat ilaç uyumu iyi olmayan hastanın yaklaşık bir yıl sonra bir önceki yakınmalarının yenilediği, tedavisiz yaklaşık 2 haftada tamamen gerilediği, 3 gün önce başlayan uyumama, hareketlilikte artış, sanrıları doğrultusunda ailesine karşı saldırğan tutum göstermesi nedeniyle tarafımıza danışıldığı anlaşılmaktadır. İlaçsız gözlemi yapılan hastanın gerekli tetkikleri tamamlandıktan sonra risperidon 0,5 mg/gün başlandı, 2 mg/gün e çıkarıldı. Düşük doz antipsikotik tedavisiyle kısa sürede semptomlarında gerileme olduğu görüldü.

TARTIŞMA: İnfantil veya juvenil formlarından çok daha yavaş ilerleyen geç başlangıçlı formda görülen ilk semptomlar, ilerleyici kas güçsüzlüğü ve zayıflaması, ataksi ve dizartri olabilir. Hastalığın ilerleyen dönemlerinde yutma güçlüğü ortaya çıkabilir. Etkilenen bazı kişilerde, akut psikiyatrik belirtilerin (mani, akut depresyon veya psikoz gibi) görüldüğü bilinmektedir. 18 yaşında başlayan ilerleyici ataksi ve dizartri bulguları ve son 3 yılda ataklar halinde ortaya çıkan psikiyatrik yakınma ve bulgular "Bipolar Bozukluk" olarak değerlendirildi. Hastanın düşük doz antipsikotik tedaviden belirgin fayda gördüğü gözlemlendi. İlerleyen süreçte tedaviye Lityum eklenmesi planlandı.

Anahtar Kelimeler: Bipolar bozukluk, geç başlangıç, Tay Sachs hastalığı,

HERPES ENSEFALİTİ SONRASI GELİŞEN ZİHİN GEZİNMESİ: BİR OLGU SUNUMU

Burak Amil¹, Lerze Yaghouti¹, Hatice Enginar¹, Ebru Erbayat², Mehmet Yücel Ağargün¹

¹Medipol Üniversitesi Tıp Fakültesi, Psikiyatri Anabilim Dalı, İstanbul

²Medipol Üniversitesi Tıp Fakültesi, Nöroloji Anabilim Dalı, İstanbul

GİRİŞ VE AMAÇ: Ensefalit beyin dokusunun enflamasyonu olarak tanımlanan bir tablodur. Ensefalitin alt tiplerinden biri olan herpes simpleks virüsü ensefalitinde beyinde frontal ve mezial temporal bölgelerin tutulumu karakteristikdir. Bu tutulum nörolojik ve psikiyatrik açıdan dikkat çeken klinik belirtilere yol açabilir. Zihin gezinmesi düşüncelerin farklı konular arasında istemsizce dağılmasını tanımlayan bir fenomendir. Bu vaka sunumunda herpes ensefaliti tanısı alan ve ilgili enfeksiyona yönelik tedavi sonrasında zihin gezinmesi ve disosiyatif yaşantılar geliştiren bir kadın hastadan söz edilecektir. İlgili olgu sunumu için hastadan onam alınmıştır.

OLGU: Şubat 2021'de huzursuzluk, kokulara karşı hassasiyet, etrafa boş gözlerle bakma gibi şikâyetlerle dış merkezde psikiyatri bölümüne başvuran 55 yaşında kadın hasta 1 hafta içinde bilincinin kapanmasıyla yakınları tarafından dış merkezde acil servise götürülmüştür. Burada yapılan ilk müdahale sonrası ileri tetkikler için yatışı yapılan hastaya herpes simpleks ensefaliti tanısı konulmuştur. Ensefalite yönelik tedavi nedeniyle 17 günlük hastane yatışı sonrası taburcu edilen hastada bedenlen bulunduğu yerdeyken zihnen farklı bir ortamdaymış hissi, gün içinde yaşadığı olaylarla ilgili süreklilik arz eden ve zihnini kaplayan karmaşık düşünceler baş gösterince hasta psikiyatri kliniğimize başvurdu. Hasta mevcut psikiyatrik muayene bulguları ve epikriz bilgileri doğrultusunda nöroloji bölümüyle birlikte değerlendirildi. Hastanın herpes ensefaliti sonrası gelişen zihin gezinmesi, gündüz düşü, derealizasyon, depersonalizasyon gibi klinik fenomenleri deneyimlediği tespit edildi. Hastaya Levatirasetam 1000 mg günde 2 defa ve Sertralın 50 mg günde 1 defa başlandı. İlgili tedaviyle hastanın şikâyetlerinde gerileme gözlemlendi.

TARTIŞMA: Herpes ensefaliti benzeri organik tablolarda çeşitli psikiyatrik belirtilerin görülmesi bu hastalara multidisipliner yaklaşımın önemini daha da artırmaktadır. Sunduğumuz olguda viral ensefalit sonrasında gelişen zihin gezinmesi, gündüz düşü, derealizasyon hissi gibi belirtiler ortaya çıkmıştır. Bu tip olgularda organik nedenlerin hem etiolojide hem de tedavi tercihlerinde psikiyatristler tarafından göz ardı edilmemesi ilgili vakaların çözümlenmesini kolaylaştıracaktır. Herpes ensefaliti benzeri durumların sonrasında gelişebilen psikiyatrik fenomenlerin tanınması ve bu klinik fenomenlere ilişkin tedavi seçenekleri konusunda yeni çalışmalar ve vaka takdimlerinin yayımlanması literatüre büyük katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Derealizasyon, disosiyasyon, herpes ensefaliti